

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vuodelta 1985 suoritettava julkisoikeudellisen työnantajan kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksusta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että julkisoikeudellisen työnantajan sosiaaliturvamaksuun tulisi 3,05 prosenttiyksikön korotus vuonna 1985. Tämän mukaisesti julkisoikeudellisen työnantajan kansaneläkemaksu olisi 6,20 %:ia, kuitenkin siten, että valtiolta ja sen laitokselta sekä kunnalliselta liikelaitokselta maksua perittäisiin 4,70 %:ia. Vastavasti julkisoikeudellisen työnantajan sairausvakuutusmaksu olisi 4,00 % valtion ja sen laitok-

sen sekä kunnallisen liikelaitoksen maksun ollessa 2,45 %.

Esityksen, joka liittyy hallituksen esitykseen työttömyysturvalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE n:o 38/1984 vp.), tarkoituksena on palauttaa kuntien ja kirkon työttömyysturvan kokonaisuudistuksesta saamat ylimääräiset verotulot työttömyysturvan rahoitukseen korottamalla näiltä tahoilta perittävää työnantajan sosiaaliturvamaksua väliaikaisesti vuodeksi 1985.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Työnantajan kansaneläkemaksu

Kansaneläkelain 3 §:n 2 momentin (307/82) mukaan työnantajan kansaneläkemaksua peritään hänen liiketoimintansa pääomavaltaisuudesta riippuen joko 4,25, 4,75 tai 5,25 % työntekijälle suoritetun ennakoperinnän alaisen palkan määrästä. Kansaneläkemaksua on kuitenkin peritty viime vuosina työnantajan toiminnan pääomavaltaisuudesta riippuen 4,625, 5,125 tai 5,625 %; näin myös vuoden 1982 huhtikuun loppuun saakka (802/81). Kustannuspaineiden ja välillisten työvoimakustannusten alentamiseksi katsottiin 19 helmikuuta 1982 päivätysissä hallitusohjelmassa siinä tarkemmin mainitulla tavalla tarpeelliseksi alentaa yrityksiin kohdistuvaa työnantajan sosiaaliturvamaksua vuoden 1982 lop-

puun. Tämän mukaisesti alennettiin yksityisen yritystoiminnan kansaneläkemaksu työnantajan pääomavaltaisuudesta riippuen joko 4,10, 5,05 tai 5,60 %:ksi ennakoperinnän alaisen palkan määrästä 1 päivästä toukokuuta 1982 lukien saman vuoden loppuun (308/82). Julkisen tahon maksuluokkaan katsotaan kuuluvan valtion ja sen laitoksen, kunnan, kuntainliiton, evankelis-luterilaisen kirkon, sen seurakunnan ja seurakuntainliiton, ortodoksisen kirkkokunnan ja sen seurakunnan sekä Ahvenanmaan maakunnan. Kansaneläkejärjestelmän kokonaisuudistuksen turvaamiseksi muutettiin samalla kansaneläkelain 59 §:ää (307/82) siten, että kansaneläkerahastosta puuttuva osa suoritetaan valtion varoista. Vuodeksi 1983 työnantajan kansaneläkemaksu on vahvistettu samansuuruiseksi kuin se oli vuonna 1982 (1082/82). Vuonna 1984 työnantajan kansaneläkemaksua peritään yksityisen yritystoiminnan piiriin kuuluvalta työnantajalta joko 4,20, 5,15 tai 5,70 % palkoista riippuen yrityksen

pääomavaltaisuudesta. Julkisen tahon maksua peritään 4,70 % (1125/83).

1.2. Työnantajan sairausvakuutusmaksu

Työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 1 §:n (613/78) mukaan työnantaja on velvollinen suorittamaan kansaneläkelaitokselle työnantajan sairausvakuutusmaksua 1,50 % maksamiensa ennakoperinnän alaisten palkkojen määrästä. Sosiaalivakuutusetuksien verotusta koskevan ratkaisun yhteydessä päätettiin (HE n:o 54/1981 vp.) sairausvakuutusmaksua periä kuitenkin lähivuosina 2,35 % palkoista. Alkuvuodesta 1982 maksua on peritty myös mainitun suuruusena (479/81). Edellä mainitun hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti alennettiin yksityiseltä yritystoiminnalta perittävää sairausvakuutusmaksua 1 päivästä toukokuuta 1982 lukien saman vuoden loppuun 1,90 %:iin ennakoperinnän alaisen palkan määrästä (309/82). Julkisen tahon maksu säilyi sanottuna aikana 2,35 %:ina. Vuonna 1983 työnantajan sairausvakuutusmaksua on peritty 1,35 % palkoista julkisen tahon maksun ollessa 2,35 % (1082/82). Vuodelta 1984 työnantajan sairausvakuutusmaksua peritään 1,45 % ennakoperinnän alaisista palkoista julkisen tahon maksun ollessa 2,45 % (1125/83).

1.3. Työnantajan lapsilisämaksu

Työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 1 §:n mukaan työnantaja on velvollinen suorittamaan valtiolle lapsilisämaksua 2,25 % ennakoperinnän alaisten palkkojen määrästä. Viime vuosina työnantajan lapsilisämaksuun on kohdistettu useita maksualennuksia. Maksu on kokonaan jätetty perimättä 1 päivästä maaliskuuta 1981 lukien (1087/80, 802/81, 1082/82 ja 1125/83).

1.4. Julkisoikeudellisen työnantajan sosiaaliturvamaksun korotuksesta vuonna 1985

Kysymys työnantajan sosiaaliturvamaksun suuruudesta ja kohtaannosta on viime vuosina ollut useasti esillä. Muun muassa mahdollisuutta korvata palkkaperusteisia sosiaaliturvamaksuja muulla perusteella kannettavilla sosiaaliturvan rahoituksen turvaavilla rahoitustavoilla on tutkittu

(komiteanmietintö 1983:13). Hallitusohjelmassa on rahanarvon heikkenemisen estämiseksi ja kilpailukyyn turvaamiseksi asetettu tavoitteeksi yritysten sosiaaliturvamaksujen nousun estäminen.

Vuoden 1984 toiseen lisämenoarvioesitykseen liittyen on valtiontalouden tasapainottamiseksi esitetty 11 päivänä toukokuuta 1984 (HE n:o 81/1984 vp.) eräitä suhdannepoliittisista tekijöistä johtuvia maksujen tarkistuksia. Valtiontalouden menojen kasvun rahoittamiseksi katsottiin tarkoituksenmukaiseksi väliaikaisesti periä työnantajan sosiaaliturvamaksua 0,5 prosenttiyksiköllä korotettuna 1 päivän heinäkuuta 1984 ja 30 päivän syyskuuta 1985 välisenä aikana. Maksua perittäisiin työnantajan lapsilisämaksuna vuoden 1984 heinäkuun alusta saman vuoden loppuun. Hallitus pyrkii siihen, ettei ehdotettua työnantajan lapsilisämaksun väliaikaista nousua oteta huomioon hinnoittelussa.

Hallitus on 30 päivänä maaliskuuta 1984 antanut eduskunnalle esityksen työttömyysturvalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE n:o 38/1984 vp.). Esityksen mukaan: "Työttömyysturvaetuksien veronalaistaminen lisää veronsaajien tuloja. Lisääntyneet verotulot on tarkoitus ohjata takaisin etuuksien rahoitukseen korottamalla julkisen sektorin ja kirkon työnantajan sosiaaliturvamaksua vuoden 1984 tasosta 3,05 prosenttiyksiköllä. Sairausvakuutus- ja kansaneläkerahastoon kertyy tämän johdosta yhteensä noin 1 300 miljoonaa markkaa, joka vähentää vastaavalla summalla valtion kansaneläkelaitokselle maksamia suorituksia. Maksujen korottaminen lisää kuntien menoja vuositasolla noin 450 miljoonaa markkaa, mikä vastaa työttömyysturvaetuksien ja työllisyyskoulutuksen koulutustuen veronalaistamisesta kunnille vuositasolla tulevia lisätuloveroja. Kirkon maksamat sosiaaliturvamaksut nousevat noin 30 miljoonalla markalla.

Rahoitusvaihtoehtoja selvitettyä pidetään lähtökohtana sitä, että kuntien ja kirkon saamat ylimääräiset verotulot palautetaan kokonaisuudessaan työttömyysturvan rahoitukseen. Esitys julkisen sektorin työnantajan sosiaaliturvamaksun korottamisesta annetaan erikseen."

Hallitus on käynnistänyt edellä tarkoitettujen selvitysten siitä, millä tavalla kunnille ja seurakunnille työttömyysturvan veronalaiseksi saattamisesta kertyvät ylimääräiset verotulot voidaan tarkoituksenmukaisesti palauttaa työttömyysturvaudistuksen rahoitukseen.

Työttömyysturvaetuksien veronalaistamisesta seuraava veronsaajien tulojen kasvu huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista, että muun julki-

sen sektorin kuin valtion ja sen laitoksen sekä kunnallisen liikelaitoksen työnantajan sosiaaliturvamaksua korotetaan siten kuin edellä mainitussa hallituksen esityksessä on tarkoitettu. Kunnallisella liikelaitoksella tarkoitetaan kuntien omistamia pesuloita, sähkölaitoksia ja liikennelaitoksia ja näihin rinnastettavia laitoksia. Ottaen huomioon valtion osuudet vuonna 1985 sekä kansaneläkemenoihin että sairausvakuutusmenoihin on tarkoituksenmukaista, että julkisen sektorin maksun korotus jaetaan sekä kansaneläkemaksun että sairausvakuutusmaksun kesken. Julkisen sektorin kansaneläkemaksuksi ehdotetaan siten 6,20 % ja sairausvakuutusmaksuksi 4,00 % työntekijälle suoritettavan ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Valtion ja sen laitoksen sekä kunnallisen liikelaitoksen kansaneläkemaksu olisi kuitenkin 4,70 % ja sairausvakuutusmaksu 2,45 % ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Teknisistä syistä annetaan julkisoikeudellisen työnantajan muuta sosiaaliturvamaksun korotusta koskeva esitys erikseen valtion tulo- ja menoarvioesityksen 1985 yhteydessä.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Muun julkisoikeudellisen työnantajan kuin valtion ja sen laitoksen sekä kunnallisen liikelaitoksen sairausvakuutus- ja kansaneläkemaksun korotuksesta työttömyysturvan kokonaisuudistukseen liittyen kertyy vuonna 1985 yhteensä 730 miljoonaa markkaa. Vuositasolla kertymä on arviolta 810 miljoonaa markkaa.

3. Voimaantulo

Työttömyysturvan rahoitukseen liittyvät julkisoikeudellisen työnantajan maksukorotukset esitetään saatettavaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vuodelta 1985 suoritettavasta julkisoikeudellisen työnantajan kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Poiketen siitä mitä 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain 3 §:n 2 momentissa, sellaisena kuin se on 30 päivänä huhtikuuta 1982 annetussa laissa (307/82), on säädetty työnantajan kansaneläkemaksusta, valtiolta ja sen laitokselta sekä kunnalliselta liikelaitokselta peritään maksua 4,70 prosenttia sekä kunnalta ja kuntainliitolta, evankelis-luterilaiselta kirkolta, sen seurakunnalta ja seurakuntainliitolta, ortodoksiselta kirkkokunnalta ja sen seurakunnalta sekä Ahvenanmaan maakunnalta sanottua maksua peritään 6,20 prosenttia työntekijälle 1 päivänä tammikuuta 1985 tai sen jälkeen sanottuna vuonna suoritettun ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä.

2 §

Poiketen siitä, mitä työnantajan sosiaaliturva-

Helsingissä 15 päivänä kesäkuuta 1984

maksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain 1 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 11 päivänä elokuuta 1978 annetussa laissa (613/78), on säädetty työnantajan sairausvakuutusmaksusta, valtiolta ja sen laitokselta sekä kunnalliselta liikelaitokselta maksua peritään 2,45 prosenttia sekä kunnalta ja kuntainliitolta, evankelis-luterilaiselta kirkolta, sen seurakunnalta ja seurakuntainliitolta, ortodoksiselta kirkkokunnalta ja sen seurakunnalta sekä Ahvenanmaan maakunnalta sanottua maksua peritään 4,00 prosenttia työntekijälle 1 päivänä tammikuuta 1985 tai sen jälkeen sanottuna vuonna suoritettun ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä.

3 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985.

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Eeva Kuuskoski-Vikatmaa*